

بیشمادهای اساتید برتر دانشگاه تهران برای بهبود وضعیت آموزش

آموزش دانشگاه‌ها چگونه جان می‌گیرد؟

مطهره سادات قاسمی

خبرنگار

کیفیت آموزش‌های دانشگاه‌ها از گذشته محل حساسیت اهالی آموزش عالی بوده و کماکان هم هست. موضوعی که امروز با رصد وضعیت اشتغال فارغ‌التحصیلان و ضرورت آمادگی دانشجویان برای مواجهه با تحولات فناورانه اهمیت دوچندانی هم یافته است. دانشگاه‌ها در سال‌های اخیر تلاش می‌کنند تا با اعمال تغییراتی در محتوا و شیوه آموزشی اساتید در راستای بهبود فضای تحصیل دانشجویان گام بردارند. دانشگاه‌های بزرگ با توجه به پتانسیل اسنادی قابل توجهی که دارند، در این زمینه از شرایط بهتری هم برخوردار هستند. به همین بهانه در حاشیه دهمین جشنواره آموزش دانشگاه تهران که به منظور تجلیل از استادان پیشکسوت، نمونه و اعضای هیات علمی برگزار شده، با تعدادی از اساتید دانشگاه گفت‌وگو کردیم که در ادامه می‌خوانید.

عضو هیات علمی دانشکده فنی دانشگاه تهران:

باید کارآموزی و کارورزی را در صنعت برای دانشگاه‌ها تعریف کنیم

به کار باشند. منظور از کارآموزی الزام یک یا نیم واحد در مقطع کارشناسی برای دانشجویان نیست بلکه کارآموزی باید یک برنامه یک ترمی باشد که فرد به صورت نسبتاً تمام‌وقت وارد شرکت شده و حتی حقوق مشخصی در قالب مصوب وزارت کار به آنها تعلق بگیرد. این ترم باید در تمام مقاطع تحصیل دانشجویان در نظر گرفته شود. بدین گونه فرد متوجه کاربرد آموزش خود در فضای مهارتی می‌شود.

وی بیان کرد: «فرآیند آموزش شامل نیازسنجی، طراحی، اجرا و ارزیابی اثربخشی است، در این فرآیند سه بستر داریم که باید به آنها پرداخته شود، یک بعد اساتید هستند که مشخصاً باید بتوانند همراه با بازنگری طرح درس‌ها خود را تقویت کنند و در کنار این مهارت‌های نرم و شایستگی‌های اخلاقی نیز باید مورد تغییر قرار بگیرد زیرا در فرآیند آموزش تأثیر گذار است. بعد دیگر دانشجویان است که می‌تواند از ابتدا تا انتها تأثیر گذار باشد، به جهت اینکه می‌تواند با هوشیاری بازخورد بدهد. اگر نظام ارزیابی و بازخورد توسط مهم‌ترین ذی‌نفع این فرآیند که دانشجویان هستند رخ دهد قطعاً باعث بهبود سیستم خواهد شد؛ اما اگر ما دچار سکوت شده و دانشجویان هیچ کنشی نداشته باشند و نظام آموزش را غیرقابل تغییر جلوه دهیم، عملکرد و تعالی سیستم معیوب می‌شود.»

بزرگی امیری گفت: «بستر سوم سیستم پشتیبان است. فرآیند آموزشی دارای سیستم‌ها، سامانه‌ها و منابع پشتیبانی است، از کارشناسان صف و ستاد گرفته

رخ دادن است. برای مثال تحول در آموزش و به‌روزرسانی سرفصل‌ها که از سمت وزارت علوم در کمیسیون‌ها صورت می‌گیرد اقدام مناسبی است که دانشگاه‌های اصلی کشور نیز با این طرح همراه شده‌اند اما باید هوشیار باشیم که این طرح‌های بازنگری دوره‌های زمانی دارد و باید تلاش کنیم این دوره‌های زمانی را کوتاه کنیم.»

وی بیان کرد: «دانشگاه با برنامه‌ریزی متنوعی می‌تواند ضعف‌های خود را پوشش دهد. برای مثال از طریق دوره‌های کهد که در دانشگاه تهران تعریف شده، دروس اختیاری که دانشجویان بتوانند در دانشکده‌های دیگر بگذرانند یا دوره‌های مهارت‌افزایی که در ذیل معاونت‌های دانشجویی، فرهنگی یا در قالب نمایشگاه‌های کار قابل تعریف است. به نظر می‌رسد که مهارت‌افزایی یک اقدام مازاد است، در انجمن‌های علمی، دوره‌های آموزشی و نمایشگاه کاردره‌هایی برگزار می‌شود اما واحد درسی تلقی نمی‌شوند.»

بزرگی امیری در مورد ایجاد یک تم مجزا برای کارآموزی و کارورزی دانشجویان گفت: «آموزش پژوهش محور از سیاست‌های کلان آموزش عالی است؛ اما مساله‌ای که مغفول مانده بحث کارآموزی و کارورزی است. اگر می‌خواهیم دانشجویان در انتهای مقاطع مختلف دانشگاهی مورد استفاده سازمان‌های دولتی قرار بگیرند و سریع‌تر شروع به کار عملی داشته باشند، باید کارآموزی و کارورزی را در صنعت برای دانشگاه‌ها تعریف کنیم، دانشگاه‌ها تفاهنامه‌هایی با بخش صنعتی و خدماتی تنظیم کند که در طول تحصیل دانشجویان مشغول

علی بزرگی امیری، عضو هیات علمی دانشکده فنی دانشگاه تهران گفت: «دانشگاه نسل‌های مختلفی دارد، نسل‌های اول به بحث آموزش بسیار تأکید داشتند؛ با این حال طی نسل‌های مختلف حوزه مورد توجه دانشگاهیان تغییر کرده است، برای مثال در سال‌های اخیر پژوهش رکن مهم دانشگاه

بود و حالا در آخرین مدل دانشگاه مباحث کارآفرینی مدنظر قرار گرفته است.» وی افزود: «احساس می‌کنم توجه به آموزش در سیاست‌های کلان دانشگاه‌ها کمتر شده است، ما نباید فراموش کنیم که آموزش جزء لاینفک هر دانشگاهی است؛ از این رو در سیاست‌های کلان باید به آموزش از ابعاد مختلفی توجه شود. در حوزه‌های پژوهش و فناوری به ارتباط بسیار نزدیک با بخش‌های صنعتی در راستای شناسایی نیاز جامعه داریم تا از این طریق دانشگاه نیازها و اولویت سازمان‌ها را بررسی کرده و مطابق با آن اساتید خود را تطبیق می‌دهند؛ اما در حوزه آموزش این اتفاق به خوبی صورت نمی‌گیرد.»

بزرگی امیری ادامه داد: «در فضای سازمان‌های دولتی و خصوصی برخی حوزه‌ها فعال یا مورد نیاز جامعه هستند که دانشگاه هنوز نتوانسته در رابطه با آن رشته و واحد درسی متناسب ارائه کند و دانشجو بپذیرد. همچنین در برخی از زمینه‌های به‌روز و نو دانشگاه عقب مانده و شرکت‌ها و آموزشگاه‌های آزاد در این حوزه از آموزش‌های رسمی جلو زده‌اند؛ البته تغییراتی در حال

عضو هیات علمی دانشکده علوم فنون نوین دانشگاه تهران:

استفاده از فضای مجازی باعث جذابیت آموزش‌ها می‌شود

دلیل بسترها و پلتفرم‌هایی بود که برای آموزش مورد استفاده قرار می‌گرفت، در حال حاضر وزارت علوم و دانشگاه تهران به سمت آموزش‌های ترکیبی حرکت کرده‌اند تا آموزش مجازی و ترکیبی توانمند باشد. در همین زمینه لازم است برخی درس‌ها حتماً به صورت حضوری برگزار شوند مانند دروس عملی و آزمایشگاهی؛ ولی برای بعضی از درس‌هایی که تئوری و نظری است امکان آموزش مجازی وجود دارد. ترکیب این دو روش تدریس و استفاده از فضای مجازی می‌تواند باعث جذابیت و رشد فعالیت‌های آموزشی در دانشگاه شود.»

جهانگیر با اشاره به بازنگری در دانشکده علوم فنون نوین دانشگاه تهران اظهار داشت: «بازنگری دروس در دانشکده علوم فنون نوین دانشگاه تهران رخ داده است؛ یعنی به تدریج و به‌طور خاص هر رشته‌ای که ۵ تا ۷ سال از آخرین بازنگری، تدوین یا راه‌اندازی آن گذشته است باید مورد به‌روزرسانی قرار بگیرد، اما متأسفانه این روند زمان‌بر است و بهتر است جهت تسریع در نتیجه این روند کوتاه‌تر شود.»

محمد حسین جهانگیر، عضو هیات علمی دانشکده علوم فنون نوین دانشگاه تهران گفت: «بیکاری فارغ‌التحصیلان از دغدغه‌های اساتید، دانشگاه و حتی والدین دانشجویان بوده و خوشبختانه در سطح دانشگاه تهران در این زمینه اقدامات زیادی صورت گرفته است. شاید بهترین و باارزترین آن بازنگری سرفصل‌های درسی است که در این زمینه اساتید سعی کرده‌اند به ایجاد دروس کارآفرینی و مهارت‌ورزی توجه ویژه داشته باشند، نکته دیگر حضور و فعالیت دانشجویان در محافل و مجامع علمی است، از جمله کنفرانس‌ها و کارگاه‌های آموزشی که به نظر من در این حوزه نیاز است دانشجویان و انجمن‌های علمی فعال باشند زیرا دانشجویان هستند که سهم موثرتری را به عهده دارند.» وی افزود: «در دوسال گذشته با انتشار ویروس کرونا کیفیت آموزش افت کرده و به

عضو هیات علمی دانشکده مطالعات جهان دانشگاه تهران:

رشته‌های مطالعاتی جدید را باید در دانشگاه فعال کنیم

مطالعات جهان یک دانشکده جوان است اما لازم است با بررسی نیاز جامعه و براساس مسیری که برای آینده در نظر داریم بتوانیم سرفصل‌های دروس را تنظیم کنیم.» وی افزود: «به‌روزرسانی سرفصل‌ها حتی نیاز به بازنگری ماهانه دارد، در حال حاضر بازنگری‌ها تقریباً به صورت سالانه صورت می‌گیرد اما این فاصله زمانی زیاد است؛ زیرا ما با پیچیدگی‌هایی روبه‌رو هستیم که به‌طور روزانه روند جهانی را تحت تأثیر قرار می‌دهند که به تبع آن نیاز است در این زمینه پویا تر و فعال تر باشیم.»

عضو هیات علمی دانشکده مطالعات جهان گفت: «بین اساتید و دانشجویان یک رابطه عرضه و تقاضا برقرار است، اساتید در قسمت عرضه قرار دارند و باید به خواسته‌ها و نظر دانشجویان توجه کنند. به‌شخصه سعی کردم به جای معلم بودن صرف، بتوانم از لحاظ اخلاقی هم با دانشجویان ارتباط برقرار کنم و با توجه به نیاز دانشجویان برای آن خوراک علمی آماده کنم.»

احسان رسولی نژاد، عضو هیات علمی دانشکده مطالعات جهان دانشگاه تهران گفت: «بخشی از بیکاری فارغ‌التحصیلان مربوط به عدم انطباق نیاز صنعت با دانشی است که در دانشگاه می‌آموزند، همچنین عدم وجود ارتباط مناسب بین صنعت و دانشگاه یکی

دیگر از مشکلاتی است که باعث بیکاری دانشجویان می‌شود.» وی ادامه داد: «دانشگاه باید یک نیازسنجی از جامعه داشته باشد. در حال حاضر با توجه به نیاز جامعه برخی از رشته‌ها نیاز به اصلاح مجدد دارند. بسیاری از رشته‌های مطالعاتی جدید را باید در دانشگاه فعال کنیم.»

رسولی نژاد با اشاره به بازنگری سرفصل‌های دروس ارائه‌شده در دانشگاه اظهار کرد: «حوزه اقتصاد پتانسیل و ظرفیت بالایی دارد، دانشکده

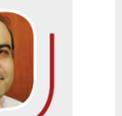
عضو هیات علمی دانشکده دامپزشکی دانشگاه تهران:

دروس جدید مورد استقبال دانشجویان قرار گرفت

که کارشناسان مربوطه تشخیص دهند روند تغییرات جهانی با سرعت بیشتری صورت می‌گیرد.» وی افزود: «نقد دانشجویان بسیار قابل اهمیت است زیرا اگر عملکرد اساتید و مسئولین مورد ارزیابی قرار نگیرد، پیشرفتی هم در حوزه آموزش و محتوای دروس حاصل نخواهد شد.» رحمتی هلاسو با اشاره به ایجاد دروس جدید در رشته دامپزشکی گفت: «بیماری ماهی‌های زینتی، تکثیر و پرورش ماهی‌های زینتی از دروسی هستند که در گذشته برای رشته دامپزشکی ارائه نمی‌شدند اما با تلاش اساتید، این محتوای درسی در برنامه دانشجویان رشته دامپزشکی قرار گرفت و از سمت دانشجویان نیز با استقبال مناسبی مواجه شد.»

هومن رحمتی هلاسو، عضو هیات علمی دانشکده دامپزشکی دانشگاه تهران در گفت‌وگو با «فرهیختگان» گفت: «باتوجه به نیازهایی که کشور دارد و بازنگری‌هایی که در دانشگاه برای رشته‌های مختلف انجام می‌شود، می‌توان گفت اقدام خوبی در زمینه اشتغال و آینده دانشجویان رخ خواهد داد.

در حال حاضر به دلیل اینکه رشته‌های تحصیلی بتوانند با نیازها و پیشرفت‌های جامعه همسو باشند، بازنگری‌ها به صورت هر ۵ سال یکبار انجام می‌شود. این بازه زمانی در صورتی کوتاه‌تر خواهد شد

عضو هیات علمی دانشکده دامپزشکی دانشگاه تهران:

آمایش رشته‌ها آینده شغلی دانشجویان را تضمین می‌کنند

آینده شغلی برای دانشجویان مهم است و این مساله باعث کاهش انگیزه آنان شده است؛ با اجرای آمایش رشته‌ها می‌توانیم رشته‌هایی را مد نظر قرار بدهیم که چشم‌انداز خوبی داشته باشند و دانشجو بتواند با روحیه بهتری به تحصیل بپردازد.»

عضو هیات علمی دانشکده دامپزشکی دانشگاه تهران با اشاره به بازنگری دروس بیان کرد: «بر اساس مصوبات مربوطه هر ۵ سال یکبار بازنگری رشته‌ها اتفاق می‌افتد، دانشکده تهران در این زمینه بسیار مصمم است و به‌روزرسانی رشته‌ها را به‌جد پیگیری می‌کند این طرح در اکثر رشته‌ها اعمال شده است، همچنین برای اساتید دانشگاه اهمیت دارد که بتوانند آموزش مطلوب را به دانشجویان ارائه دهند.»

علی طاهری میر، عضو هیات علمی دانشکده دامپزشکی دانشگاه تهران گفت: «آموزش در سطح دانشگاه‌های کشور از وضعیت نسبتاً خوبی برخوردار است، اما با توجه به اینکه وضعیت اشتغال به گونه‌ای به سمت تقاضا محور حرکت می‌کند لازم است رشته‌هایی در دانشگاه فعال شود که بازار کار آینده آنها متناسب با پیشرفت‌ها و تغییرات اقتصادی کشور و جهان باشد.»

وی افزود: «آمایش رشته‌ها یکی از اولویت‌های بسیار مهمی است که باید بر آموزش عالی اعمال شود تا دانشجویان پس از فارغ‌التحصیلی جذب بازار کار شده و بتوانند از آموزش‌های دانشگاه بهره ببرند. در حال حاضر

